

บทที่

8

เศรษฐกิจไทยกับอาเซียน : ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
และการค้าอดีต-ปัจจุบัน

Thai Economy and ASEAN : Economic and Trade Relations,
Past-Present

วิทยา สุจริตธนารักษ์

Withaya Sucharithanarugse

บทที่

8

เศรษฐกิจไทยกับอาเซียน : ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
และการค้าอดีต-ปัจจุบัน¹Thai Economy and ASEAN : Economic and
Trade Relations, Past-Presentวิทยา สุจริตธนารักษ์²

Withaya Sucharithanarugse

บทคัดย่อ

การค้าของไทยกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงปี 1956-1965 มีปริมาณสูงเป็นอันดับสอง รองจากการค้ากับประเทศในเอเชียอื่นๆ และกับญี่ปุ่น และเมื่อก่อตั้งสมาคมอาเซียนแล้ว การค้าของไทยในช่วง 1970-1976 ยังแสดงว่า ไทยมีการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์และมาเลเซียในปริมาณที่สูง แต่เป็นรองการค้ากับญี่ปุ่นและสหรัฐฯ ส่วนสินค้าหลักยังเป็นข้าว ยางพารา ข้าวโพด ตีบก มั่นสำปะหลัง น้ำตาล กุ้ง ไม้สัก ฯลฯ โดยเฉพาะไทยส่งข้าวไปขายยังกลุ่มประเทศอาเซียนเดิมสูงมากเกือบร้อยละ 50 ในช่วงปี 1985-2000 โดยไทยทำการค้ากับมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย สูงตามลำดับ ทั้งนำเข้าจากสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซียสูงตามลำดับ ด้วยมูลค่าการค้าระหว่างอาเซียนเดิมห้าประเทศช่วง 1970-1981 ยังอยู่ในระดับต่ำ คือไม่ถึงร้อยละ 20 มูลค่าการค้าระหว่างกันที่ไม่สูงขึ้นน่าจะมาจากกำแพงภาษีที่ต่างตั้งไว้สูง ตัวเลขมูลค่าการค้าล่าสุดในปี 2004 ประเทศอาเซียนค้าขายด้วยกันเพียงร้อยละ 24.5 ส่วนการลงทุนระหว่างอาเซียนด้วยกันช่วงปี 1998-2008 ก็มีจำนวนไม่สูงมากทั้งในแง่เม็ดเงินและสัดส่วนเมื่อเทียบกับเงินทุนจากต่างประเทศ ในปี 2009 ไทยส่งสินค้าออกไปยังประเทศอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 21.3 แต่ส่งออกไปนอกประเทศอาเซียนร้อยละ 78.7 ในขณะที่ไทยนำเข้าจากประเทศอาเซียนร้อยละ 20 จากนอกประเทศอาเซียนร้อยละ 80 ไทยที่นำเข้าจากประเทศอาเซียนมักเจาะด้านการใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ไม้ ก๊าซ น้ำมัน ถ่านหิน สัตว์น้ำ ไฟฟ้าพลังน้ำ

¹ ปรับปรุงจากรายงานนำเสนอในการประชุมวิชาการและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 ของสมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง ไทยกับเพื่อนบ้าน : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โรงธรรมร้อยลัทธิเวอร์, 12-13 กุมภาพันธ์ 2554

² ที่ปรึกษาสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสำคัญ : การค้า-การลงทุน ประเทศไทย อาเซียน

Abstract

During 1956-1965, the amount of Thailand trade to Southeast Asian countries was second only to the amount of Thailand trade to Japan and other Asian countries. By 1970-1976 after the establishment of ASEAN, the amount of Thailand trade to Singapore and Malaysia was still lesser than the trade with Japan and the U.S. Exports to Thailand have been predominantly rice, rubber, maize, tin, cassava, sugar, shrimp, and teak, etc. Thailand exported rice to the five original ASEAN countries at a very high volume, that was about 50 percent. During 1985-2000, Thailand traded most with Malaysia, Singapore, and Indonesia, respectively, and imported from Singapore, Malaysia, and Indonesia respectively.

Intra trade of the former 5 ASEAN countries was low during 1970-1981; that is less than 20 percent due to high trade barrier. The latest figure in 2009 showed that ASEAN traded with each other only at 24.5 percent. Intra ASEAN investment during 1998-2008 was not high, either in terms of volume and proportion compared with total foreign direct investment. In 2009, Thailand export to ASEAN was only 21.3 percent while the export to non-ASEAN was 78.7 percent. Thailand, of the same year, imported from ASEAN only 20 percent while imported from non-ASEAN for 80 percent. Thai investment in ASEAN countries had been predominantly in timber, gas, oil, coal, aquatic animal and hydroelectricity.

Key words : Trade-investment, Thailand, ASEAN

ความนำ

อาเซียนได้รับการก่อตั้งมาตั้งแต่ 8 สิงหาคม 1967 (2510) ที่กรุงเทพฯ มีประเทศผู้ร่วมก่อตั้งห้าประเทศ ต่อเมื่อบรูไนได้เข้าร่วมในปี 1984 (2527) จึงเป็นกลุ่มอาเซียน 6 หรืออาเซียนเดิม และเมื่อเวียดนาม ลาว และพม่า ในที่สุดก็มาเข้าร่วมเป็นสมาชิกทั้งหมดของอาเซียน เป็นอาเซียน 10 ในปี 1999 (2542) “สมาคม” ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็เป็นสมาคมของประเทศในภูมิภาคนี้ อย่างแท้จริง ยิ่งเหลือแต่ประเทศเกิดใหม่ในปี 2002 (2545) คือติมอร์ตะวันออก ซึ่งต้องรอการเข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 11 ออกไปอีกกระยะหนึ่ง ส่วนปาปัว นิวกินี ซึ่งตั้งอยู่ตรงซีกตะวันออกของเกาะใหญ่ที่มีปาปัวของอินโดนีเซียตั้งอยู่ทางซีกตะวันตก

ตกนั้นได้แต่เป็นผู้สังเกตการณ์ของอาเซียน อยู่จนกระทั่งบัดนี้ ยังไม่มีแว่วว่าจะมีโอกาสดำเนินสมัชชิกของอาเซียน แม้ผู้นำของปาปัว นิวกินีตั้งความปรารถนาว่าขอเข้าเป็นสมาชิกมาแต่ต้น ในการประชุมสุดยอดครั้งที่ 9 ของอาเซียนที่เกาะบาหลี ระหว่าง 7-8 ตุลาคม 2003 (2546) ฝ่ายอินโดนีเซียได้นำเสนอสิ่งที่เรียกกันว่า Bali Concord II (Concord I ทำกันที่บาหลีเช่นกันในปี 1976 (2519) ในการประชุมสุดยอดครั้งแรกของอาเซียนระหว่าง 23-24 กุมภาพันธ์) ซึ่งได้นำเสนอให้ยกเลิกภาพของอาเซียนจากสมาคม เป็น “ประชาคม” (Community) ซึ่งต่อมาก็ได้ตกลงกันว่าประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะมีองค์สามคือ (1) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) (2) ประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community (APSC) และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Social and Cultural Community – ASCC) โดยระบุในครั้งนั้นว่า ประชาคมอาเซียน จะได้รับการสถาปนาขึ้นในปี 2020 (2563) แต่ในการประชุมสุดยอดของอาเซียน ครั้งที่ 12 ที่เมืองเซบูในฟิลิปปินส์ระหว่างวันที่ 9-15 มกราคม 2007 (2550) ให้ขยับการก่อตั้งประชาคมอาเซียนมาเป็นปี 2015 (2558) และมีคำขวัญกำกับประชาคมอาเซียนว่า one vision, one identity, one community (วิสัยทัศน์เดียวกัน เอกลักษณ์เดียวกัน ประชาคมเดียวกัน)

ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของบทความนี้โดยตรง จำเป็นต้องระบุว่า พิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ได้ระบุลักษณะของกิจกรรมสำคัญรองรับได้แก่ (1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (single market and production base) ซึ่งจะประกอบด้วยการไหลของสินค้าโดยเสรี (free flow of goods) การไหลของการบริการโดยเสรี (free flow of services) การไหลของการลงทุนโดยเสรี (free flow of investment) การไหลของทุนโดยเสรี (free flow of capital) การไหลของแรงงานมีฝีมือโดยเสรี (free flow of skilled labour) ซึ่งเป็น 5 ใน 7 รายการที่จะต้องให้มีการเคลื่อนย้ายภายในกลุ่มประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียนโดยเสรีภายในปี 2558 และกำลังเป็นปัญหาที่ยังต้องมีการเจรจาหารือกันอยู่ในปัจจุบัน อีกประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องก็คือ เขตการค้าเสรีของอาเซียน (ASEAN Free Trade Area – AFTA) ที่อดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ได้เสนอต่ออาเซียนในปลายปี 1991 (2534) และในวันที่ 28 มกราคม 1992 (2535) ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่สี่ที่สิงคโปร์ระหว่างวันที่ 27-29 มกราคม 1992 ได้มีการลงนามในความตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free

Trade Agreement) พร้อมกับการลงนามในวันเดียวกันของผู้นำสูงสุดอาเซียนในเอกสารอีกชิ้นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน คือ โครงงานความตกลงว่าด้วยการหนุนเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation)

ในกระบวนการการหนุนเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการดำเนินการของเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่การไม่เก็บภาษี (tariff free) ระหว่างกันนั้น ได้มีการผ่อนปรนไม่ให้มาตรการนี้ส่งผลกระทบรุนแรง โดยเฉพาะกับสี่สมาชิกใหม่ คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (CLMV) จึงได้มีการใช้แนวดำเนินการที่เรียกกันว่า อัตราภาษีพิเศษที่ใช้บังคับร่วมกัน (Common Effective Preferential Tariff –CEPT) โดยได้กำหนดสินค้า/ผลผลิตออกเป็นสามประเภทคือ (1) ที่เป็นการยกเว้นชั่วคราว (temporary exclusions) ซึ่งจะทำให้มีการเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0-5 (2) ผลผลิตทางการเกษตรที่อ่อนไหวง่าย (sensitive agricultural products) ซึ่งจะยกเลิกการเก็บภาษีทั้งหมดในมกราคม 2010 (2553) และ (3) ประเภทยกเว้นทั่วไป (general exceptions) ซึ่งจะต้องมีการเก็บภาษีตามแต่จะกำหนดเพราะถือเป็นคล้ายสินค้าต้องห้ามอันได้แก่ความมั่นคงของชาติ ศีลธรรมอันดีของประชาชน การคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของคน สัตว์ และพืช การปกป้องสิ่งที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี โดยทั่วไปแล้วตั้งแต่ 1 มกราคม 2553 สินค้าต่าง ๆ ระหว่างประเทศ อาเซียนด้วยกันจะไม่มีภาษีนำเข้า ยกเว้นกับสี่ประเทศสมาชิกใหม่ แต่ยังมีปัญหาเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ของแต่ละประเทศอยู่ผ่านกระบวนการที่เรียกกันว่า “ไม่ใช่ภาษี” (non-tariff) กันอยู่จนบัดนี้

อนึ่งอาเซียนยังได้ทำความตกลงทางการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญไปแล้ว คือกับออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน และเกาหลีใต้ อีกทั้งยังกำลังเจรจาต่อรองในระยะสุดท้ายกับญี่ปุ่น อินเดีย สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ส่วนแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีความตกลงทางการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของตนเองอีกต่างหาก

ต่อไปจะได้กล่าวเฉพาะถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของไทยกับอาเซียนจนถึงปัจจุบัน โดยจะไม่กล่าวถึงการค้าต่างประเทศของไทยหากไม่จำเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอาเซียน

ระยะแรก ๆ

ในการกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างไทยกับอาเซียนนั้น จำเป็นต้องกล่าวถึงลักษณะอย่างกว้าง ๆ ของเศรษฐกิจไทยโดยทั่วไป และที่เกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สักเล็กน้อยเพื่อจะได้เห็นการ

เปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จากงานศึกษาของฉัตรทิพย์ นาถสุภา (Chattip, 1970 : 20-26, 64-65) ได้ให้ตัวเลขที่อ้างอิงสำนักงานสถิติแห่งชาติว่า มูลค่าการส่งออกของไทยในช่วง ค.ศ.1870-1879 (2413-2422) มีมูลค่า 12.6 ล้านบาท ต่อมาในช่วงปีค.ศ.1900 - 1909 (2443-2452) เพิ่มขึ้นเป็น 90.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นกว่าพันล้านบาทในปี ค.ศ.1947 (2490) เป็นกว่าห้าพันล้านบาทในปี 1952 (2495) ทั้งได้ให้ตัวเลขสินค้าส่งออกหลักสี่ประเภทในช่วงปีค.ศ.1870-1879 (2413-2422) จนถึง ค.ศ.1956 (2499) ได้แก่ ข้าว ดีบุก ยางพารา และไม้สัก ซึ่งล้วนแต่เพิ่มขึ้นทั้งมูลค่าและปริมาณ ส่วนมูลค่าการนำเข้าในช่วงปี พ.ศ.2413-2422 ถึง พ.ศ.2478-2482 ก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยที่ประเทศไทยได้ดุลการค้าในช่วงระยะดังกล่าว และมีตัวเลขที่น่าสนใจเกี่ยวกับตลาดส่งออกของไทยในช่วงปี ค.ศ.1956 (2499) กับ ค.ศ.1965 (2508) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตลาดสินค้าออกไทยช่วงปี ค.ศ. 1956 (2499) กับ ค.ศ. 1965 (2508)

หน่วย : ล้านบาท

ภูมิภาค/ประเทศ	1956 (2499)	1965 (2508)
เอเชีย	4,171.5	8,382.9
ญี่ปุ่น	589.1	2,337.8
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2,650.0	3,315.1
เอเชียอื่นๆ	932.4	2,730.0
ยุโรป	661.2	2,645.6
ตลาดรวมยุโรป	344.2	1,689.5
ยุโรปอื่นๆ	316.9	956.5
สหรัฐอเมริกา	1,719.6	908.3
อื่นๆ	370.0	727.0

ที่น่าสังเกตก็คือ ประเทศไทยส่งสินค้าออกหรือค้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง โดยที่สินค้าส่งออกหลักยังเป็นข้าว ยางพารา ผลผลิตการเกษตรอื่นๆ ไม้สัก ดีบุก ปศุสัตว์ สินค้าหัตถกรรม สินค้าประมง โดยในช่วงปี ค.ศ. 1970 (2513) ถึง 1977 (2520) ซึ่งเป็นช่วงทศวรรษแรกของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนแล้วนั้น มีข้อมูลว่าสินค้าส่งออกหลักของไทยคือ ข้าว ยางพารา ข้าวโพด ดีบุก มันสำปะหลัง ปอ น้ำตาล กุ้ง ไม้สัก ไบยาสูบ นอกจากนี้ผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ เช่น ผลผลิตจากการประมง ผลผลิตจากป่าน้ำตาล ผลผลิตทาง

หัตถกรรม ล้วนแต่มีมูลค่าและปริมาณเพิ่มขึ้นโดยตลอด ส่วนตลาดของสินค้าส่งออกของไทยในช่วงปี ค.ศ. 1970-1976 ประกอบด้วย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ สิงคโปร์ฮ่องกง มาเลเซีย เยอรมนี ไต้หวัน อังกฤษ และประเทศอื่น ๆ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประเทศที่ไทยส่งสินค้าออกไปขาย 1970 (2513) - 1976 (2519)

หน่วย : ล้านบาท

ประเทศ	ปี ค.ศ.						
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
ญี่ปุ่น	3,770	4,274	4,660	8,410	12,853	12,420	15,686
สหรัฐอเมริกา	1,985	2,261	2,834	3,261	3,945	4,968	6,098
เนเธอร์แลนด์	1,276	1,386	1,794	2,927	4,328	4,547	8,064
สิงคโปร์	1,018	1,225	1,955	2,661	4,124	4,068	4,114
ฮ่องกง	1,113	1,152	1,674	2,362	3,171	2,716	3,049
มาเลเซีย	830	731	1,120	1,952	2,433	2,099	2,552
เยอรมนี	533	604	556	770	1,115	1,116	1,979
ไต้หวัน	720	498	830	1,308	3,310	1,070	1,817
อังกฤษ	305	435	368	622	664	529	980
อื่นๆ	3,222	4,673	6,700	7,953	13,832	11,474	16,404

ที่มา : World Bank Country Study : Thailand - Toward a Development Strategy of Full

Participation, March 1980, Washington : 153-158

น่าเสียดายที่ตัวเลขข้างบนระบุเฉพาะประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ในฐานะสมาชิกของอาเซียน แต่ก็จะเห็นได้ว่าไทยส่งออกสินค้าหรือค้าขายกับประเทศทั้งสองในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก แต่รายงานชิ้นนี้ให้รายละเอียดในรายการสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยคือข้าวว่าไทยได้ส่งออกไปยังอินโดนีเซียมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ ยกเว้นในปี ค.ศ. 1975 จาก 277 ล้านบาท ในปี ค.ศ.1975 เป็น 2,243 ในปี ค.ศ.1976 กรณีของฟิลิปปินส์นั้น เคยส่งออกมูลค่าสูงถึง 519 ล้านบาทในปี ค.ศ.1972 มาในปี ค.ศ.1976 ลดลงเป็น 278 ล้านบาท ไทยเคยส่งน้ำตาลทรายไปเวียดนาม (ใต้) ในปี ค.ศ. 1971 มูลค่า 111 ล้านบาท ปี ค.ศ.1972 มูลค่า 178 ล้านบาท และในปี ค.ศ.1973 มูลค่า 247 ล้านบาท อย่างไรก็ตามรายงานชิ้นนี้ไม่มีตัวเลขการนำเข้าของไทยจากประเทศในกลุ่มอาเซียนเลย

หากจะกล่าวเฉพาะเรื่องข้าวของไทยและของประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ จอห์น วอง (John Wong, 1979 : 144-5, 183-4) ได้ให้ตัวเลขที่น่าสนใจไว้ในตารางที่ 3 ที่อ้างจากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยส่งข้าวไปขายประเทศทั้ง 4 ประเทศเป็นจำนวนมากพอสมควรและในตารางที่ 4 ของวอง ซึ่งแสดงความสามารถในการผลิตข้าวของประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ว่ามีปริมาณไม่สูง จึงต้องพึ่งการนำเข้าจากประเทศไทย

ตารางที่ 3 Export of Rice from Thailand to Other ASEAN Countries

(1,000 Tons)

	Thailand's total rice exports unit	To								ASEAN's percentage
		Indonesia		Malaysia		Philippines		Singapore		
		unit	(%)	unit	(%)	unit	(%)	unit	(%)	
1957	1570	179	11.4	224	14.3	105	6.7	269	17.1	49.5
1960	1203	138	11.5	239	19.9	-	-	209	17.4	48.8
1965	1895	109	5.8	271	14.3	130	6.9	172	9.1	36.1
1970	1064	144	13.5	128	12.0	0.1	-	139	13.1	38.6
1971	1576	105	6.7	118	7.5	213	13.5	202	12.8	40.5
1972	2112	164	7.8	113	5.4	310	14.7	342	16.2	44.1
1973	849	267	31.4	38	4.5	14	1.6	85	10.0	47.5
1974	1046	129	12.3	74	7.1	47	4.5	76	7.3	31.2
1975	951	12	1.3	18	1.9	75	7.9	104	10.9	22.0

ที่มา : Bank of Thailand : Monthly Bulletin, Sept 1976; March 1977

ตารางที่ 4 Rice Trade in ASEAN

(1000 Tons)

country	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Average 1970-75
Indonesia	-956	-509	-734	-1,151	-1,151	-693	-866
% of total output	5.0	2.5	4.1	7.6	5.1	3.0	4.6
Malaysia	-272	-148	-122	-185	-222	-209	-193
% of total output	19.1	9.6	7.8	10.7	12.2	10.4	11.6
Philippines	-	-370	-456	-336	-166	-135	-293
% of total output	-	7.3	9.3	6.0	3.0	2.1	5.5
Singapore	-294	-306	-377	-239	-163	-147	-254
% of total output	100	100	100	100	100	100	100
Thailand	+1,064	+1,576	+2,119	+849	+1,124	+947	+1,280
% of total output	8.0	11.5	17.1	5.7	8.5	6.3	9.5

หมายเหตุ : Plus sign denotes exports; minus sign denotes imports.

ที่มา : FAO Trade Yearbook, vol.28 (1974) and vol.29 (1975) ; FAO, Production Yearbook, vol.26 (1972) ;
vol. 28 (1974) : vol.29 (1975)

นอกจากนี้วยังได้ให้ข้อมูลการค้าต่างประเทศของอาเซียน 4 ในช่วงปี ค.ศ. 1964-1975 ว่า มีคู่ค้าที่สำคัญใดบ้าง ในตารางที่ 5 ซึ่งขอยกมาทั้งหมดข้างล่างนี้ อันจะเห็นได้ว่าหากเทียบเป็นร้อยละแล้ว การค้าระหว่างกัน 4 ประเทศ (หรืออาเซียน) จะไม่ถึงร้อยละ 22 ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าและส่งออก ตลาดสำคัญจะอยู่ที่สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ตามด้วยตลาดร่วมยุโรป กรณีของจีนนั้นสูงที่สุดไม่เกินร้อยละ 4

ASEAN Economic in Perspective

ตารางที่ 5 ASEAN : Direction of Trade

(U.S. \$million)

Exports	Grand total	Total	%	Industrial countries			
				U.S.A.	%	Japan	%
1964	3,131.4	2,218.3	70.5	718.8	23.0	682.3	21.8
1971	6,594.7	3,847.9	58.4	1,169.6	17.7	1,570.2	23.9
1972	7,857.5	4,686.2	59.6	1,411.2	17.9	1,918.0	24.4
1973	13,214.0	8,210.9	62.1	2,258.2	17.1	3,628.5	27.5
1974	22,608.2	13,983.5	61.9	3,919.7	17.3	6,877.9	30.4
1975	20,953.4	12,743.3	60.8	4,219.3	20.1	5,496.2	26.2
1971-5 Average	-	-	61.0	-	18.2	-	27.4
Imports							
1964	3,497.4	2,316.1	66.2	625.4	17.9	895.5	25.6
1971	7,979.2	4,995.5	62.6	1,144.8	13.3	2,083.2	26.1
1972	9,442.3	5,806.8	61.5	1,448.5	15.3	2,501.1	26.1
1973	14,197.7	8,546.1	60.2	2,272.8	16.0	3,575.1	25.1
1974	22,813.5	13,110.9	57.5	3,366.1	14.5	5,516.9	14.2
1975	23,236.5	13,859.0	59.6	3,653.8	15.7	5,892.7	25.4
1971-5 Average	-	-	59.7	-	15.9	-	25.4

หมายเหตุ : As Singapore dose not publish trade statistics with Indonesia, Singapore-Indonesia trade figures are obtained from the Indonesia side which is known to be seriously downward-biased due to some malpractices on the part of the traders.

ตารางที่ 6 Statistical Tables

(contd)

EEC	%	ASEAN		Socialist countries				Exporting country	
		Total	%	Total	%	China	%	\$	%
533.2	17.0	270.4	8.6	-	-	69.9	0.3	-	-
817.3	13.4	1,431.1	21.7	175.1	2.7	33.4	0.5	79.8	1.2
1,235.4	15.7	1,529.4	19.4	177.2	2.3	50.2	0.6	73.0	0.9
2,097.4	15.9	2,586.3	19.6	414.3	3.1	140.5	1.1	128.0	1.0
2,633.5	11.7	3,598.8	15.9	661.2	2.9	171.4	0.8	430.8	1.9
2,794.7	13.3	3,760.6	18.0	443.3	2.1	120.0	0.7	445.4	2.1
-	13.4	-	18.1	-	2.6	-	0.7	-	1.6
453.6	13.0	327.0	9.3	-	-	139.6	4.0	-	-
1,547.0	19.4	960.0	12.0	301.5	3.7	226.6	2.8	443.2	5.6
1,624.5	17.2	1,149.0	12.1	324.1	3.4	251.7	2.7	612.6	6.5
2,345.5	16.5	1,678.4	11.8	548.8	3.8	456.8	3.2	802.5	5.7
3,687.8	16.2	2,451.4	10.7	874.5	3.8	669.6	2.9	2,890.8	13.1
3,721.5	15.9	2,848.9	12.3	846.1	3.6	672.2	2.9	2,975.1	12.8
-	16.6	-	10.4	-	3.7	-	2.9	-	9.9

วอชิงตันให้รายละเอียดในการค้าระหว่างอาเซียน 4 ในปี ค.ศ. 1975 (2518) ไว้ในตาราง 7 ซึ่งขอยกมาแสดงทั้งตารางข้างล่างนี้ ซึ่งตัวเลขในปีนี้แสดงว่าไทยค้าขายกับสิงคโปร์เป็นอันดับแรกตามมาด้วย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ตามลำดับ

ตารางที่ 7 Trade of ASEAN Countries, 1975

(U.S. \$ million)

To From	Singapore	Indonesia	Malaysia	Philippines	Thailand	ASEAN	World
Singapore		373.7 n.a.	300.5 923.9	20.6 58.0	106.0 186.9	800.8 1,168.8	n.a. 5,372.1
Indonesia	n.a. 520.2		79.5 76.4	65.7 52.0	3.3 4.2	148.5 652.8	n.a. 6,981.7
Malaysia	941.1 773.2	29.8 26.0		55.6 65.6	30.4 56.8	1,056.9 921.6	n.a. 3,805.6
Philippines	28.8 31.7	18.7 19.7	16.9 4.8		4.7 4.3	69.1 60.5	n.a. 2,273.3
Thailand	170.6 172.9	50.5 46.9	138.7 110.8	36.0 35.5		395.8 366.1	n.a. 2,381.9
ASEAN	1,140.5 1,498.0	472.7 92.6	535.6 1,115.9	177.9 211.1	144.7 204.0	2471.1 3,169.8	n.a.
World	8,128.9 n.a.	4,712.4 n.a.	3,526.1 n.a.	3,702.8 n.a.	3,074.6 n.a.		

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ตีพิมพ์รายงานประจำปี Direction of Trade Statistics Yearbook ที่นำมาเสนอแบบรวบรัดในที่นี้ เป็นรายงานของปี ค.ศ. 1990, 1996 และ 2001 ครอบคลุมระยะปี ค.ศ.1983-2000 ซึ่งผู้เขียนขอคัดเฉพาะบางปีมานำเสนอเพื่อให้เห็นปริมาณการค้าทั้งการส่งออกและนำเข้าเฉพาะปี ค.ศ.1985, 1990, 1995 และ 2000 เป็นตัวอย่างของการค้าไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังปรากฏในตารางที่ 8 (International Monetary Fund, 1990, 1996, 2001 : 378-379, 421-422, 450-451)

ตารางที่ 8 การส่งออกของไทยไปประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	ปี ค.ศ.			
	1985	1990	1995	2000
บรูไน	14.3	31	64	40
กัมพูชา	0.4	1	334	356
อินโดนีเซีย	43.3	154	811	1,321
ลาว	19.8	66	354	381
มาเลเซีย	354.8	575	1,554	2,868
เมียนมาร์	11	42	57	-
ฟิลิปปินส์	53.1	167	414	1,082
สิงคโปร์	565.8	1,696	7,917	5,999
เวียดนาม	0.3	18	468	838

การส่งออกของไทยไปกลุ่ม CLMV พัฒนาอย่างรวดเร็วยกเว้นเมียนมาร์
อินโดนีเซียและมาเลเซียก็พัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 9 การนำเข้าของไทยไปประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	ปี ค.ศ.			
	1985	1990	1995	2000
บรูไน	330.7	178	289	492
กัมพูชา	-	9	161	10
อินโดนีเซีย	60.8	198	672	1,133
ลาว	1.2	44	70	79
มาเลเซีย	547	1125	3,235	3,335
เมียนมาร์	37.7	132	40	-
ฟิลิปปินส์	59.6	109	580	1,024
สิงคโปร์	888.9	2,480	4,162	6,010
เวียดนาม	0.6	94	43	335

ไทยนำเข้าจากประเทศสมาชิกเดิมของอาเซียนจำนวนมาก และเพิ่มมากขึ้น
ตลอดมา แต่การนำเข้าจากกลุ่ม CLMV ไม่สม่ำเสมอ

การค้าและการลงทุนระหว่างกันในกลุ่มอาเซียน

ก่อนที่จะกล่าวถึงการค้าระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกัน ใคร่ขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและตัวชี้วัดบางประการทางเศรษฐกิจเสียก่อนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพิจารณาพฤติกรรมทางการค้า การลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน ข้อมูลที่ได้มีมาจากแหล่งข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน (www.asean.org) ล่าสุดที่เข้าไปเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554 ในหมวดเอกสาร (document) ตารางที่ 10 ของตัวเลขข้อมูลทางสถิติอาเซียน เป็นตัวชี้วัด 8 ตัวให้รายละเอียดเบื้องต้นของปี ค.ศ.2009 (2552) ตารางที่ 11 เป็นตัวเลขของความเจริญเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศอาเซียน ช่วงปี ค.ศ.2005-2009 (2549-2552) ซึ่งแสดงให้เห็นความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องของประเทศทั้ง 10 ส่วนตารางที่ 12 แสดงผลผลิตมวลรวมภายในประเทศต่อหัวของประชากร (วัดด้วยเงินเหรียญอเมริกัน) ช่วงระยะเวลาเดียวกันซึ่งใช้เป็นเครื่องชี้ความร่ำรวยมาก ร่ำรวยน้อยหรือยากจนของประเทศในประเศนั้นๆ ได้ ตัวเลขในตารางเหล่านี้แสดงว่า ทุกประเทศอาเซียนต่างมีคู่แข่งกันด้วยกันทั้งนั้น

ตารางที่ 10 Selected basic ASEAN indicator

ASEAN Statistics

as of July 2010

Country	Total land area	Total population ¹	Population density ²	Annual population growth ³	Gross domestic product ⁴ at current prices	Gross domestic product per capita at current prices			International merchandise trade ⁵			Foreign direct investments inflow ⁶	
	km ²	thousand	Persons per km ²	Percent 2009	US \$ million	US \$ ⁷	US\$ PPP ⁷		Export US \$ million	Import US \$ million	Total trade US \$ million	US \$ million	US \$ million
	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2008	2009
Brunei Darussalam	5,765	406.2	70	2.1	14,146.7	34,827.0	49,266.8	7,168.6	2,399.6	9,566.2	239.2	276.8	176.8
Cambodia	181,035	14,957.8	83	2.1	10,368.2	680.2	1,802.3	4,965.8	3,900.9	8,886.7	815.2	530.2	530.2
Indonesia	1,860,360	231,369.5	124	1.2	546,527.0	2,362.1	4,174.9	116,510.0	96,829.2	213,339.2	9,318.1	4,876.8	4,876.8
Lao PDR	236,800	5,922.1	25	2.8	5,579.2	94.1	2,431.3	1,237.2	1,725.0	2,962.1	227.8	318.6	318.6
Malaysia	330,252	28,306.7	86	2.1	193,107.7	6,822.1	13,963.8	156,860.9	123,330.5	280,221.4	7,316.4	1,381.0	1,381.0
Myanmar	676,577	58,534.3	88	1.8	24,972.8	419.5	1,060.4	6,341.5	3,849.9	10,191.3	975.6	578.6	578.6
The Philippines	300,000	92,226.6	307	2.0	181,357.6	1,749.6	3,525.1	38,334.7	45,533.9	83,868.6	1,544.0	1,948.0	1,948.0
Singapore	710	4,987.6	7,022	3.1	18,270.17	36,631.2	49,765.8	269,832.5	245,784.7	51,5617.1	1,0912.2	1,6256.2	1,6256.2
Thailand	513,120	66,903.0	130	0.6	264,322.8	3,950.8	8,072.2	152,497.2	133,769.6	286,266.8	8,570.5	5,956.9	5,956.9
Viet Nam	331,051	86,024.6	260	1.2	96,317.1	1,104.2	3,067.9	56,691.0	69,230.9	125,921.9	9,579.0	7,600.0	7,600.0
ASEAN	4,435,670	590,638.3	133	1.4	1,496,400.8	2,533.5	4,826.3	810,489.2	726,354.1	1,536,843.3	49,496.8	39,623.0	39,623.0

ที่มา : ASEAN Finance and Macro-economic Surveillance Unit Database, ASEAN Merchandise Trade Statistics Database, ASEAN Foreign Direct Investment Statistics Database (compiled/computed from data submission publication and/or websites of ASEAN Member States' national statistics offices, central banks and relevant government agencies, and from international sources)

Symbols used

not available as of publication time

n.a. not applicable/not available/not complete

Data in *italics* is the latest updated/revised figure from previous posting.

หมายเหตุ :

1) Refers to based on mid-year total population based on country projections

2) 2009 annual figures for Brunei Darussalam and Lao PDR are taken from the IMF WEO Database April 2010.

3) Computed based on IMF WEO Database April 2010 estimates and the latest actual country data

4) Preliminary figures

5) Unless otherwise indicated, figures include equity, reinvested earnings and inter-company loans. Singapore data for 2009 cover only equity and reinvested earnings

ตารางที่ 11 Gross domestic product in ASEAN, at current prices (nominal), in US dollars

ASEAN Statistics

in US \$; at current market prices

as of July 2010

country	2005	2006	2007	2008 ^{1/}	2009 ^{1/}	2008 ^{2/}			2009				2010
						Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
Brunei Darussalam	9,527.9	11,460.2	12,280.7	14,450.6	14,145.7	3,711.4	4,005.4	3,126.8	-	-	-	-	-
Cambodia	6,250.1	7,256.4	8,635.7	11,073.4	10,368.2	2,790.6	2,704.2	2,874.3	-	-	-	-	-
Indonesia	284,790.2	364,371.3	431,024.1	513,032.3	546,527.0	131,840.2	144,105.0	117,124.5	113,242.2	131,583.4	145,951.0	155,750.4	161,638.7
Lao PDR	2,860.2	3,521.8	4,127.9	5,285.3	5,579.2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Malaysia	137,971.0	157,237.3	187,112.1	222,724.3	193,107.7	58,720.5	59,363.4	49,971.3	45,756.4	45,756.4	49,619.3	54,539.9	54,481.4
Myanmar	10,989.2	13,187.6	19,131.9	22,858.1	24,972.8	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
The Philippines	98,757.3	117,457.1	146,838.6	166,443.7	161,357.6	42,401.7	40,699.0	42,866.4	38,843.0	38,843.0	38,808.3	47,366.1	42,817.2
Singapore	-	132,273.4	167,210.6	193,535.4	182,701.7	49,750.4	50,033.6	45,842.7	43,597.5	43,597.5	47,743.5	50,877.4	50,648.4
Thailand	176,340.6	207,467.9	247,095.3	272,788.8	264,322.8	70,640.2	67,933.2	63,689.5	63,553.2	63,553.2	65,927.9	72,753.9	78,025.8
Viet Nam	52,952.9	60,965.2	70,964.8	90,515.1	96,317.1	23,007.0	23,677.9	27,947.8	24,817.8	24,814.8	25,070.8	28,098.3	20,120.6
ASEAN	780,439.4	1,075,200.2	1,294,421.7	1,512,707.0	1,499,400.8								
ASEAN 5 ^{3/}	697,859.1	978,807.0	1,179,280.7	1,368,524.5	1,348,016.8								
BCLMV ^{2/}	82,580.3	96,393.2	115,141.0	144,182.5	151,384.0								

ที่มา : ASEAN Finance and Macro-economic Surveillance Unit Database (compiled/computed from data submission publication and/or websites of ASEAN Member States' national statistics offices and relevant government agencies, and from International Monetary Fund World Economic Outlook (IMF WEO) Database April 2010)

Symbols used : Annual GDP in US dollar term is derived by converting annual GDP in national currency using the average foreign rate for the given year.
 - not available as of publication time
 n.a. not applicable/not available/not complete
 Quarterly GDP in US dollar terms computed by converting quarterly GDP in national currency using the average foreign exchange rate for the particular quarter.
 Annual figures therefore may differ from the sum of quarterly figures due to different conversion rates used and rounding-off errors.
 Data in *italics* is the latest updated/ revised figure from previous posing.

หมายเหตุ : 1/ 2008-2009 annual figures for Lao PDR and 2009 annual figures for Brunei Darussalam are taken from the IMF WEO Database April 2010.
 2/ ASEAN 5 consists of Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand, while BCLMV comprises Brunei Darussalam, Cambodia, Lao PDR, Myanmar and Viet Nam

ตารางที่ 12 Gross domestic product per capital in ASEAN, at current prices (nominal), in US dollars

Statistic

as of 15 June 2010

in US \$; at current market prices

Country	2005	2006	2007	2008 ^{1/}	2009 ^{2/}
Brunei Darussalam	25,744.1	29,922.2	31,489.0	36,308.0	34,827.0
Cambodia	452.7	515.5	601.2	755.6	693.2
Indonesia	1,295.4	1,635.8	1,910.2	2,245.0	2,362.1
Lao PDR	538.6	645.4	736.1	917.1	942.1
Malaysia	5,280.6	5,902.3	6,867.8	8,032.2	6,822.1
Myanmar	198.4	233.3	332.7	390.7	419.5
The Philippines	1,158.3	1,350.5	1,657.8	1,840.0	1,749.6
Singapore	27,342.9	30,352.6	36,440.4	39,991.6	36,631.2
Thailand	2,708.8	3,163.9	3,741.5	4,103.2	3,950.8
Viet Nam	637.2	724.6	833.4	1,050.5	1,104.2
ASEAN	1,606.0	1,896.6	2,250.7	2,592.4	2,533.5
ASEAN 5 ^{3/}	2,033.2	2,408.9	2,861.7	3,273.7	3,180.8
BCLMV ^{3/}	522.7	600.3	706.3	871.3	900.8

ที่มา : ASEAN Finance and Macro-economic Surveillance Unit Database (compiled/computed from data submission publication and/or websites of ASEAN Member States' national statistics offices and relevant government agencies, and from International Monetary Fund World Economic Outlook (IMF WEO) Database April 2010)

Symbols used :
 - not available as of publication time
 n.a. not applicable/not available/not complete
 Data in *italics* is the latest updated/ revised figure from previous posing.

หมายเหตุ : Data is computed by diving GDP in US dollar term by the projected midyear population for a given year

- 1/ 2008 data for Lao PDR is computed using estimate of GDP at current market price from the IMF WEO Database April 2010
 2/ 2009 data for Brunei Darussalam areas computed using estimate of GDP at current market price from the IMF WEO Database April 2010
 3/ ASEAN 5 consists of Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand, while BCLMV comprises Brunei Darussalam, Cambodia, Lao PDR, Myanmar and Viet Nam

ตามตารางที่ 8-9 ของบทความนี้ได้นำเสนอการนำเข้าและส่งออกของประเทศสมาชิกอาเซียนระหว่างปี ค.ศ.1985 (2528) – 2000 (2543) เป็นสังเขปแล้ว นำมาเทียบกับตัวเลขล่าสุดจากสถิติของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ในปี ค.ศ.2008 (2551) และ ค.ศ.2009 (2552) ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 13 ซึ่งจะเห็นชัดเจนถึงความสำคัญทางการค้าของประเทศอาเซียนทุกประเทศ

ตารางที่ 13 ASEAN Tread, 2008-2009

ASEAN Statistic

as of 15 June 2010 value in US\$ million ; change in percent

Country	2008			2009 ¹			Year-on-year change		
	Exports	Imports	Total trade	Exports	Imports	Total trade	Exports	Imports	Total trade
Brunei Darussalam	10,268.0	2,506.7	12,774.4	7,168.6	2,399.6	9,568.2	(30.2)	(30.2)	(25.1)
Cambodia	4,358.5	4,417.0	8,775.6	4,985.8	3,900.9	8,886.7	14.4	(11.7)	1.3
Indonesia	137,020.4	129,197.3	266,217.7	116,510.0	96,829.2	213,339.2	(15.0)	(25.1)	(19.9)
Lao PDR	827.7	1,803.2	2,630.9	1,237.2	1,725.0	2,962.1	49.5	(4.3)	12.6
Malaysia	194,495.9	144,298.8	338,794.7	156,890.9	123,330.5	280,221.4	(19.3)	(14.5)	(17.3)
Myanmar	6,620.6	3,794.9	10,415.4	6,341.5	3,849.9	10,191.3	(4.2)	1.4	(2.2)
The Philippines	49,025.4	56,645.6	105,671.0	38,334.7	45,533.9	83,868.6	(21.6)	(19.6)	(20.6)
Singapore	338,175.9	319,780.3	657,356.2	269,832.5	245,784.7	515,617.1	(20.2)	(23.1)	(21.6)
Thailand	174,966.7	177,567.5	352,534.2	152,497.2	133,769.6	286,266.8	(12.8)	(24.1)	(18.8)
Viet Nam	61,777.8	79,579.2	141,357.0	56,691.0	69,230.9	125,921.9	(8.2)	(13.0)	(10.9)
ASEAN	977,536.9	919,590.5	1,897,127.5	810,489.2	726,354.1	1,536,843.3	(17.1)	(21.0)	(19.0)

ที่มา : ASEAN Merchandise Trade Statistics Database (compiled/computed from data submission, publication and/or websites of ASEAN Member States' national ASEAN Free Trade Area (AFTA) units, national statistics offices, Customs department/agencies, or central banks)

Symbols used :

- not available as of publication time

n.a. not applicable/not available/not complete

Data in italics are the latest updated/revised figure from previous posting.

หมายเหตุ : 1/All figures are preliminary

Details may not add up to totals due to rounding off errors.

กล่าวเฉพาะถึงการค้าระหว่างกันของประเทศอาเซียนในตารางที่ 7 ของบทความนี้ได้นำเสนอข้อมูลการค้าอาเซียนในปี ค.ศ.1975 (2518) เอาไว้แล้ว ซึ่งมูลค่าไม่สูง ข้อมูลที่ปรากฏในงานของ Jackson และ Soesastro (1984 : 50-51) ให้ข้อมูลการค้าระหว่างกันของอาเซียน-5 ช่วงปีค.ศ.1970 (2513), 1975 (2518) และ 1981 (2524) ทั้งการส่งออกในตารางที่ 14 และภาพรวมการค้าในตารางที่ 15 ซึ่งพอสรุปได้ชัดเจนว่าการค้าระหว่างกันยังมีมูลค่าไม่สูงและเป็นร้อยละที่ยังต่ำอยู่เพราะการค้าโดยรวมยังไม่ถึงร้อยละ 20

ตารางที่ 14 Intraregional Exports (U.S. \$ million)

Country	Indonesia	Malaysia	The Philippines	Singapore	Thailand	ASEAN	Exports
Indonesia							
1970	-	36.0	26.0	172.0	0.9	234.9	1,108.0
1975	-	64.0	32.0	633.0	3.0	732.0	7,102.0
1981	-	63.0	208.0	2,177.0	30.0	2,478.0	22,101.0
Malaysia							
1970	11.0	-	29.0	364.0	15.0	419.0	1,687.0
1975	26.0	-	66.0	773.0	57.0	922.0	3,806.0
1981	38.0	-	179.0	2,652.0	192.0	3,061.0	1,198.0
The Philippines							
1970	2.0	0.9	4.0	7.0	3.0	12.9	1,043.0
1975	19.7	4.8	58.0	31.7	4.3	60.5	2,273.3
1981	204.4	104.1	274.0	125.2	22.1	455.8	5,756.5
Singapore							
1970	0.5 ^a	340.0	0.9	-	51.0	395.5	1,554.0
1975	343.0 ^a	924.0	35.1	-	187.0	1,512.0	5,375.0
1981	1234.0 ^a	3,269.0	17.4	-	883.0	5,669.0	20,970.0
Thailand							
1970	16.0	40.0	-	49.0	-	105.9	710.0
1975	41.1	103.0	-	199.6	-	378.9	2,207.6
1981	113.5	345.0	-	491.7	-	967.6	6,784.2

Estimated from Indonesia import figures

ที่มา : Asian Development Bank, Economic Office, Key Indicators of Developing Member Countries of ADB, vol.13 no.1

(Manila, April 1982) pp. 120, 147 179 80 186-87, 207

ตารางที่ 15 Regional Trade Overview, 1970-81

Country	Indonesia	Malaysia	The Philippines	Singapore	Thailand	Total ASEAN
Exports to ASEAN (% of total exports)						
1970	21.2	24.8	1.2	25.5	14.9	19.1
1975	10.2	24.2	2.7	28.1	17.2	17.4
1981	11.2	27.3	7.9	27.0	14.3	18.9
Imports to ASEAN (% of total imports)						
1970	7.5	16.0	5.2	21.0	3.3	14.8
1975	8.7	15.2	4.8	21.8	2.7	12.8
1981	12.3	17.9	6.6	22.4	11.2	16.2
Trade with ASEAN (% of total trade)						
1970	14.7	20.8	3.3	23.0	7.4	17.2
1975	9.7	19.9	4.1	24.3	8.6	15.0
1981	11.6	22.5	7.1	24.4	12.4	17.5

ที่มา : International Monetary Fund, Direction of Trade Statistics, Yearbook 1982 (Washington, D.C., 1982), pp. 205, 250, 308-09, 334, 362.

เนื่องจากไม่สามารถหาตัวเลขของการค้าระหว่างอาเซียนในช่วงทศวรรษ 1980s ได้ Tan (1996 : 142-143) ได้ให้ข้อมูลการค้าระหว่างอาเซียน 6 ในปี ค.ศ. 1992 (2545) ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 Intra -ASEAN Trade, 1992

(imports and exports, US\$ million)

Country	BRU	IND	MAL	PHI	SIN	THA	ASEAN
BRU	--	18.0	166.3	92.8	854.5	226.9	1,358.5
IND	17.0	--	1,090.0	254.0	4,746.0	465.0	6,572.0
MAL	774.0	1,142.0	--	717.0	14,289.0	2,484.0	19,406.0
PHI	101.9	224.0	715.3	--	765.6	281.7	2,088.5
SIN	813.0	3,774.0	16,029.0	977.0	--	5,805.0	27,398.0
THA	244.3	573.6	2,436.7	275.9	5,793.3	--	9,323.8

หมายเหตุ : Singapore's trade with Indonesia is not reported, and has been estimated from Indonesia's trade with Singapore

Key : BRU = Brunei Darussalam

IND = Indonesia

MAL = Malaysia

PHI = The Philippines

SIN = Singapore

THA = Thailand

ที่มา : International Monetary Fund, Direction of Trade Yearbook 1993.

ตารางที่ 17 Intra –ASEAN Trade, 1992

(imports and exports, %)

Country	Brunei Darussalam	Indonesia	Malaysia	The Philippines	Singapore	Thailand	ASEAN	ASEAN 5
BRU	--	1.3	12.2	6.8	62.9	16.7	29.2	10.8
IND	0.3	--	16.5	3.9	72.2	7.1	10.7	3.0
MAL	4.0	5.9	--	3.7	73.6	12.8	24.1	6.3
PHI	4.9	10.7	34.2	--	36.6	13.5	7.9	5.0
SIN	3.0	13.8	58.5	3.6	--	21.2	21.1	--
THA	2.4	6.1	26.1	3.0	62.1	--	12.4	4.7

ที่มา : Columns 2-7 show trade of specified countries as a proportion of total trade with ASEAN
Columns 8 shows intra-ASEAN trade as a proportion of total trade
Columns 9 shows intra-ASEAN trade (excluding Singapore) as a proportion of total trade
Key : BRU = Brunei Darussalam IND = Indonesia MAL = Malaysia
PHI = The Philippines SIN = Singapore THA = Thailand

สิ่งที่น่าสนใจคือทำไมการค้าระหว่างกันของอาเซียนในตอนเริ่มต้นไม่สูงนั้น ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากกำแพงภาษีที่สูง และรายได้จากภาษีที่เก็บสูงนี้นำไปสู่ระดับรายได้ของรัฐที่คิดเป็นร้อยละไม่ใช่น้อยอยู่เหมือนกัน ดังที่ต้นนำเสนอไว้ (Tan, 1996 : 77) ดังรายการที่ปรากฏในงานของตน (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ASEAN Tariff Protection

Country	Average Tariffs		Tariffs / Rev	
	1986	1992	1975	1990
Indonesia	18.0	10.4	17.6	6.0
Malaysia	10.8	10.0	27.9	16.7
The Philippines	21.4	19.8	23.0	25.1
Singapore	0.8	0.7	11.1	2.5
Thailand	31.7	27.6	28.7	22.1

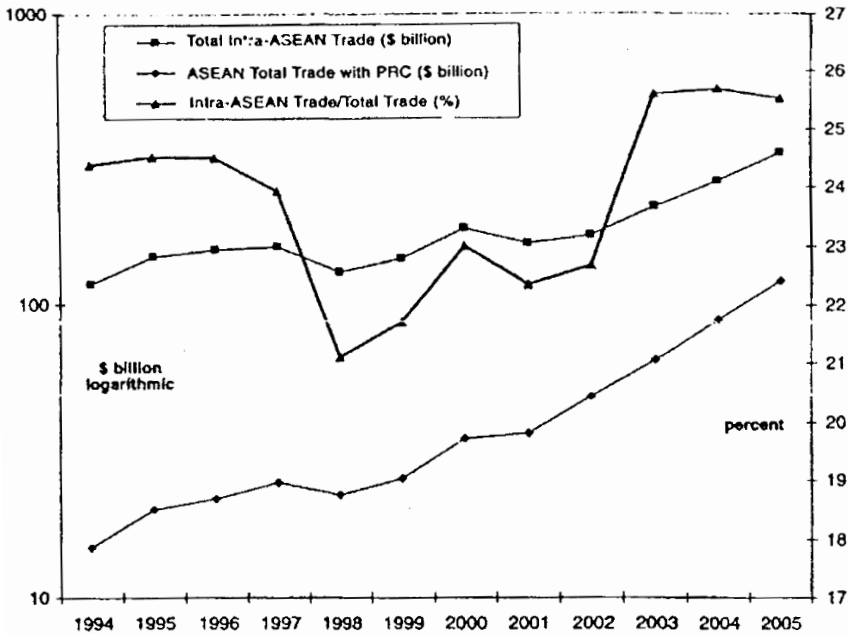
Key : Average Tariffs = Trade weighted average nominal tariff rate

Tariffs/Rev = Tariffs and other taxes on trade as a percentage of government revenue

ที่มา : World Bank, World Development Report 1992 ; Riedel J 1991, Intra – Asian Trade and foreign direct investment, Asian Development Review., Vol.9, No. 1, p.123 ; East Asian Analytical Unit 1993, Australia's Business Challenge : South-East Asia

กรีน (Green, 2007 : 31) ได้นำเสนอกราฟแสดงการค้าระหว่างอาเซียนทั้งที่เป็นมูลค่าเป็นพันล้านเหรียญอเมริกัน และที่เป็นร้อยละและนำไปเทียบกับการค้าของอาเซียนกับจีนที่มีมูลค่าเป็นพันล้านเหรียญฯ โดนให้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ.1994–2005 (2537–2549) ซึ่งจะเห็นว่าการค้าระหว่างอาเซียนตกต่ำมากในช่วงปี ค.ศ.1997–1998 (2540–2541) ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ แล้วจึงค่อยสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ดังแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพ Intra-ASEAN Trade

สถิติของสำนักงานเลขาธิการอาเซียนเกี่ยวกับการค้าระหว่างกันล่าสุดคือปี ค.ศ. 2009 (2552) ให้ตัวเลขที่น่าสนใจว่ามูลค่าการค้าระหว่างกันยังไม่สูงนักคือ 376,207.3 ล้านดอลลาร์ หรือร้อยละ 24.5 แต่มูลค่าของประเทศอาเซียนกับคู่ค้านอกภูมิภาคมีมูลค่าถึง 1,160,636.9 ล้านดอลลาร์ หรือร้อยละ 75.5 ดังปรากฏในตารางที่ 19 และในตารางที่ 20 ก็ได้ให้ข้อมูลของประเทศคู่ค้าที่สำคัญนอกอาเซียน เอาไว้ด้วย

ตารางที่ 19 Intra and extra – ASEAN trade 2009

as of 15 June 2010

ASEAN Statistic
value in US\$ million ; share in percent

country	Intra ASEAN exports		Extra-ASEAN exports		Total exports	Intra ASEAN imports		Extra-ASEAN imports		Total imports	Intra ASEAN trade		Extra ASEAN trade		Total trade
	Value	Share to total exports	Value	Share to total exports		Value	Share to total imports	Value	Share to total imports		Value	Share to total trade	Value	Share to total trade	
Brunei Darussalam	1,229.3	17.1	5,939.3	82.9	7,168.6	1,242.8	51.8	1,156.8	48.2	2,399.6	2,472.1	25.8	7,096.1	74.2	9,668.2
Cambodia	644.5	12.9	4,341.2	87.1	4,985.8	1,453.3	37.3	2,447.6	62.7	3,900.9	2,097.9	23.6	6,788.8	78.4	8,886.7
Indonesia	24,623.9	21.1	91,886.1	78.8	116,510.0	27,742.4	28.7	69,086.8	71.3	95,829.2	52,366.3	24.5	160,972.9	75.5	213,339.2
Lao PDR	997.4	80.6	239.8	19.4	1,237.2	1,480.9	85.8	244.2	14.2	1,725.0	2,478.2	83.7	484.0	16.3	2,962.1
Malaysia	40,265.1	25.7	116,525.8	74.3	156,890.9	31,700.2	25.7	91,630.2	74.3	123,330.5	72,065.3	25.7	208,196.0	74.3	280,221.4
Myanmar	3,196.7	60.4	3,144.8	49.6	5,341.5	2,069.7	53.7	1,784.1	46.3	3,849.9	5,262.4	51.6	4,928.9	48.4	10,191.3
The Philippines	5,638.4	15.2	32,496.2	84.8	38,334.7	11,561.1	25.4	30,872.9	74.6	45,588.9	12,399.5	20.7	66,469.1	79.3	83,868.6
Singapore	81,648.5	30.3	188,186.0	69.7	269,832.5	59,047.6	24.0	186,737.1	76.0	245,754.7	140,694.1	27.3	374,923.3	72.7	515,617.1
Thailand	32,490.6	21.3	120,006.6	78.7	152,497.2	26,759.5	20.0	107,010.1	80.0	133,769.6	59,250.1	20.7	227,016.7	79.3	286,266.8
Viet Nam	8,564.8	16.1	49,136.2	84.9	56,691.0	13,506.7	19.6	65,654.7	80.4	69,230.9	22,121.5	17.6	103,800.4	82.4	125,921.9
ASEAN	199,58.3	24.6	510,901.9	75.4	810,489.2	176,620.1	24.3	549,734.0	75.7	726,354.1	376,207.3	24.5	1,160,635.9	75.5	1,536,843.3

ที่มา : ASEAN Merchandise Trade Statistics Database (compiled/computed from data submission publication and/or websites of ASEAN Member States)

ASEAN Free Trade Area (AFTA) units, national statistics offices, Customs department/agencies, or central banks)

Symbols used :

- not available as of publication time

n.a. not applicable/not available/not complete

Data in italics are the latest updated/revised figure from previous posting.

หมายเหตุ : All figures are preliminary

Details may not add up to totals due to rounding off errors.

ตารางที่ 20 Top ten ASEAN trade partner countries/regions, 2009

as of 15 June 2010

ASEAN Statistic
value in US\$ million ; share in percent

Trade partner country/region ^{1/}	Value			Share to total ASEAN trade		
	Exports	Imports	Total trade	Exports	Imports	Total trade
ASEAN	199,587.3	176,620.1	376,207.3	24.6	24.3	24.5
China	81,591.0	96,594.3	178,185.4	10.1	13.3	11.6
European Union-27	92,990.9	78,795.0	171,785.9	11.5	10.8	11.2
Japan	78,068.6	82,795.1	160,863.7	9.6	11.4	10.5
USA	82,201.8	67,370.3	149,572.1	10.1	9.3	9.7
Republic of Korea	34,292.9	40,447.4	74,740.3	4.2	5.6	4.9
Hong Kong	56,696.7	11,218.6	67,915.2	7.0	1.5	4.4
Australia	29,039.3	14,810.8	43,850.1	3.6	2.0	2.9
India	26,520.3	12,595.5	39,115.8	3.3	1.7	2.5
United Arab Emirates	10,569.5	13,797.0	24,366.5	1.3	1.9	1.6
Total top ten trade partner countries	691,558.3	595,044.0	1,286,602.3	85.3	81.9	83.7
Others ^{2/}	118,930.9	131,310.1	250,241.0	14.7	18.1	16.3
Total	810,489.2	726,354.1	1,536,843.3	100.0	100.0	100.0

ที่มา : ASEAN Merchandise Trade Statistics Database (compiled/computed from data submission publications and/or websites of ASEAN Member States' national

หมายเหตุ :

- not available as of publication time 1/ identified based on share of total trade

X not available/not compiled 2/ includes trade of all other countries and those that could not be attributed to specific countries Some figures may not sum up to totals due to rounding off errors

สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน กล่าวในที่ประชุมนักธุรกิจอาเซียน (ASEAN business forum) ในหัวข้อ Toward AEC : Where Are We Now? ที่ กรุงเทพฯ เมื่อต้นพฤศจิกายน 2553 ว่าการค้าระหว่างกันของกลุ่มสมาชิกอาเซียน มีเพียงร้อยละ 25 มูลค่าราว 400 พันล้านเหรียญฯ แต่การค้าที่อาเซียนมีกับนอกอาเซียนมีมูลค่าถึง 1.7 ล้านล้านเหรียญฯ เลขาธิการอาเซียนอยากเห็นมูลค่าการค้าระหว่างอาเซียนเพิ่มเป็นร้อยละ 30 ในปี ค.ศ.2015 (2558) เมื่ออาเซียนเป็นตลาดเดียวกันแล้ว เลขาธิการอาเซียนยังระบุว่าหากจะให้การค้าระหว่างกันยืนยาว หรือพึงพิงการค้าด้วยตนเองให้ได้ ปริมาณการค้าระหว่างกันต้องราวร้อยละ 40 (Nation, 24 November 2010 : 2A)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนของประเทศอาเซียนในกลุ่มอาเซียนด้วยกันนั้น หาตัวเลขได้ค่อนข้างยาก ฟรีแมน (Freeman, 2003 : 200) ให้ตัวเลขเกี่ยวกับรายชื่อ 10 ประเทศที่เป็นผู้ลงทุนสูงสุดให้อาเซียนในปี ค.ศ.1998, 1999, 2000 และรวมยอดปี ค.ศ.1995-2000 ไว้โดยมีข้อที่น่าสังเกตในปี 1998 (2541) สิงคโปร์ลงทุนในอาเซียน จำนวน 1,443 ล้านเหรียญฯ ในปี ค.ศ.2000 (2543) ลงทุน 684 ล้านเหรียญฯ และในปีเดียวกันนี้มาเลเซียลงทุนในอาเซียน 273 ล้านเหรียญฯ ภาพรวมของการลงทุนช่วง ปี ค.ศ.1995-2000 (2538-2543) สิงคโปร์ลงทุนในอาเซียน 9,241 ล้านเหรียญฯ ไม่มีรายละเอียดว่าเป็นการลงทุนในประเทศใด นอกจากนี้แล้ว สำนักงานเลขาธิการอาเซียนมีข้อมูลที่เรียกว่า ASEAN Community in Figures – ACIF 2009 ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.2010 (ASEAN Secretariat, 2010 : 35-37) ให้ตัวเลขในตารางที่ 21 ถึงการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนในปี ค.ศ.1998, 2000, 2003, 2006, 2007 และ 2008 ว่ามีมูลค่า 2,727.6 ล้านเหรียญฯ 761.9 ล้านเหรียญฯ 2,702 ล้านเหรียญฯ 7,596 ล้านเหรียญฯ 9,408.6 ล้านเหรียญฯ และ 10,913.2 ล้านเหรียญฯ ซึ่งยกเว้นในปี 2000 แล้วเพิ่มขึ้นทุกปี และถ้าคิดเป็นร้อยละของการลงทุนต่างประเทศในประเทศอาเซียนทั้งหมด (ร้อยละ 100) การลงทุนของอาเซียนด้วยกันเองคิดเป็นร้อยละ 11.9, 3.2, 11.1, 13.0, 13.5 และ 18.3 ตามลำดับในช่วง 6 ปีดังกล่าว ดังตัวเลขในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 Trend of foreign direct investment (FDI) in flows in ASEAN

categories	1998	2000	2003	2006	2007	2008
Value of in flows (US\$ million)						
Total	22,959.8	23,541.3	24,234.7	54,979.9	69,938.9	59,660.6
Intra ASEAN	2,727.6	761.9	2,702.0	7,595.0	9,408.6	10,913.2
Rest of the world	19,999.3	22,694.9	21,354.7	45,785.9	59,563.4	48,577.4
Unspecified	242.9	185.5	168.0	1,597.0	967.0	170.0
Share in Total FDI in flows (%)						
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Intra ASEAN	11.9	3.2	11.1	13.8	13.5	18.3
Rest of the world	87.1	97.6	88.2	86.3	85.2	81.4
Unspecified	1.1	0.8	0.7	2.9	1.4	0.3

ที่มา : ASEAN investment Statistics Database as of October 2009, based on country submission

Total FDI inflow decreased US\$ 59.7 billion in 2008 from US\$ 69.9 billion in 2007

About 81.4 % of FDI inflow contributed only around 18.3 %

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการอาเซียนมีตัวเลขของการลงทุนของประเทศอาเซียนว่าประเทศใดลงทุนในประเทศใดบ้างในอาเซียน เปรียบเทียบกับตัวเลขการลงทุนของประเทศในอาเซียนนอกภูมิภาคอาเซียน ว่าประเทศอาเซียนดังกล่าวลงทุนนอกภูมิภาคจำนวนเท่าใด ตัวเลขทั้งสองประเภทนี้เป็นตัวเลขล่าสุดในปีค.ศ.2007, 2008 และ 2009 เท่านั้น ดังตารางตัวเลข 22 ที่ยกมาดังข้างล่างนี้

ตารางที่ 22 Foreign direct investment net inflow, intra and extra ASEAN

ASEAN Statistic
as of 15 June 2010
value in US\$ million ; share and change in percent

country	2007			2008			2009			Share to total net inflow to ASEAN 2009			Share of Intra-ASEAN 2009		
	Intra-ASEAN	Extra-ASEAN	Total net inflow	Intra-ASEAN	Extra-ASEAN	Total net inflow	Intra-ASEAN	Extra-ASEAN	Total net inflow	Intra-ASEAN	Extra-ASEAN	Total net inflow	Intra-ASEAN	Extra-ASEAN	Total net inflow
Brunei Darussalam	62.1	196.0	260.2	0.9	238.3	239.2	0.1	176.7	176.8	0.0	0.5	0.4	0.1	99.9	100.0
Cambodia	271.2	596.1	867.3	240.9	574.3	815.2	170.8	359.3	530.2	3.9	1.0	1.3	32.2	67.8	100.0
Indonesia	1,108.2	5,820.1	6,928.3	3,398.0	5,920.1	9,318.1	1,380.1	3,496.7	4,876.8	31.2	9.9	12.3	28.3	71.7	100.0
Lao PDR	100.4	223.1	323.5	47.7	180.1	227.8	57.3	261.3	318.6	1.3	0.7	0.8	18.0	82.0	100.0
Malaysia	3,780.1	4,758.3	8,538.4	1,607.6	5,710.7	7,318.4	(296.7)	1,850.7	1,381.0	(60.1)	4.7	3.5	-19.5	119.5	100.0
Myanmar	93.5	621.3	714.8	103.5	872.1	975.6	19.5	559.1	578.6	0.4	1.6	1.5	3.4	96.6	100.0
The Philippines	5.9	2,910.1	2,916.0	139.9	1,404.1	1,544.0	18.7	1,929.3	1,948.0	0.4	5.5	4.9	1.0	99.0	100.0
Singapore	1,224.8	34,552.7	35,777.5	816.4	10,065.8	10,912.2	2,037.6	14,218.6	16,256.2	46.0	40.4	41.0	12.5	87.5	100.0
Thailand	2,489.4	8,840.6	11,330.2	1,401.8	7,189.9	8,570.5	585.8	5,371.1	5,956.9	13.2	15.3	15.0	9.8	90.2	100.0
Viet Nam	456.3	6,192.7	6,739.0	2,705.0	6,874.0	9,579.0	428.7	7,171.3	7,600.0	9.7	20.4	19.2	5.6	84.4	100.0
Total	9,682.0	64,713.3	74,395.3	10,481.5	39,038.3	49,498.8	4,428.9	35,194.1	39,823.0	100.0	100.0	100.0	11.2	88.8	100.0
ASEAN 5 ¹⁾	8,806.4	56,862.1	65,668.5	7,363.5	30,299.6	37,663.1	3,762.4	28,666.5	32,418.9	84.7	85.9	83.7	12.3	87.7	100.0
BCLMV ²⁾	1,073.6	7,831.2	8,904.8	3,098.0	8,738.7	11,836.7	576.5	6,527.6	9,204.1	15.3	14.1	16.3	7.4	92.6	100.0

ที่มา : ASEAN Merchandise Trade Statistics Database (compiled/computed from data submission publications and/or websites of ASEAN Member States' national statistics offices and relevant government agencies through the ASEAN Working Group on

Foreign Direct Investment Statistics

Symbols used :

- not available as of publication time

n.a. not applicable/not available/not complete

c.o. value in below 0.1 %

Data in *italics* are the latest updated/revised figure from previous posting.

หมายเหตุ : Details may not add up to totals due to rounding off errors.

1/ ASEAN 5 consists of Indonesia Malaysia The Philippines Singapore and Thailand while BCLMV comprises Brunei Darussalam Cambodia

Lao PDR Myanmar and Viet Nam

ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และว่าโดยเฉพาะทางการค้าและการลงทุนของไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นเป็นเรื่องใหญ่โดยเฉพาะอีกเรื่องหนึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่จะยกมากล่าวให้ครอบคลุมในที่นี้ได้ จึงขอสรุปรวมข้อมูลที่น่าสนใจไว้แล้วในหน้าก่อน ๆ ไว้ในที่นี้อีกครั้งหนึ่งอย่างคร่าว ๆ ซึ่งจะพ้องถึงความบกพร่องของข้อมูลด้วย

จากตารางที่ 14 จะเห็นมูลค่าทางการค้าของไทยกับกลุ่มอาเซียน 4 คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ในปี ค.ศ.1970, 1975 และ 1981 เป็นดังนี้ไทยส่งสินค้าออกไปอินโดนีเซียมีมูลค่า 16 ล้านเหรียญฯ 41.1 ล้านเหรียญฯ และ 113.5 ล้านเหรียญฯ ในช่วงปีดังกล่าวไทยส่งออกไปยังมาเลเซีย 40 ล้านเหรียญฯ 103 ล้านเหรียญฯ และ 345 ล้านเหรียญฯ ในช่วงปีดังกล่าว ไทยส่งออกไปฟิลิปปินส์ 0.9 ล้านเหรียญฯ 35.1 ล้านเหรียญฯ และ 17.4 ล้านเหรียญฯ ในช่วงปีดังกล่าว กับไทยส่งออกไปยังสิงคโปร์ 49 ล้านเหรียญฯ 199.6 ล้านเหรียญฯ และ 491.7 ล้านเหรียญฯ ในช่วงปีดังกล่าว มูลค่าการส่งออกของไทยไปทั้งประเทศอาเซียน 4 รวมเป็น 105.9 ล้านเหรียญฯ 378.8 ล้านเหรียญฯ และ 967.6 ล้านเหรียญฯ ในช่วงปีดังกล่าว เทียบกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทยในช่วงปีดังกล่าว 710 ล้านเหรียญฯ 2,270.6 ล้านเหรียญฯ และ 6,784.2 ล้านเหรียญฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.9, 17.15 และ 14.26 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 จะมีข้อมูลการค้าไทยกับประเทศอาเซียน 4 อีกเช่นกันของปี ค.ศ.1975 ทั้งการส่งออกและนำเข้า สรุปได้ดังนี้ ไทยส่งออกไปอินโดนีเซีย 46.9 ล้านเหรียญฯ นำเข้า 50.5 ล้านเหรียญฯ ไทยส่งออกไปมาเลเซีย 110.8 ล้านเหรียญฯ นำเข้า 138.7 ล้านเหรียญฯ ไทยส่งออกไปฟิลิปปินส์ 35.5 ล้านเหรียญฯ นำเข้า 36 ล้านเหรียญฯ ไทยส่งออกไปสิงคโปร์ 172.9 ล้านเหรียญฯ นำเข้า 170.6 ล้านเหรียญฯ ไทยได้ดุลการค้าเหนือสิงคโปร์เพียงประเทศเดียว รวมการส่งออกของไทยไปประเทศอาเซียนทั้ง 4 มูลค่า 366.1 ล้านเหรียญฯ นำเข้า 395.8 ล้านเหรียญฯ ขณะที่ไทยส่งสินค้าไปขายในตลาดโลกมูลค่าทั้งหมด 2,381.9 ล้านเหรียญฯ การส่งออกของไทยไปอาเซียน 4 ในปีนี้จึงเท่ากับร้อยละ 15.37

จากตารางตัวเลขสองตารางที่ 8-9 ให้ข้อมูลว่าประเทศไทยส่งสินค้าและนำเข้าจากประเทศอาเซียนทั้งเก่าประเทศส่งสินค้าและนำเข้าจากประเทศอาเซียนทั้งเก่าประเทศมูลค่าเท่าใด ช่วงปี 2528, 2533, 2538 และ 2543 ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปี

2528 ไทยเสียดุลการค้ากับทุกประเทศยกเว้นลาว ในปี 2533 ไทยเสียดุลการค้ากับทุกประเทศยกเว้นลาวกับฟิลิปปินส์ ในปี 2538 ไทยได้ดุลการค้าหรือมีการค้าเกินดุลกับกัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ในปี 2543 ไทยมีการค้าเกินดุลกับกัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม (ไม่มีตัวเลขเกี่ยวกับพม่า)

จากตารางที่ 19 ประเทศไทยส่งสินค้าไปขายในกลุ่มประเทศอาเซียนในปี ค.ศ. 2009 (2552) มูลค่า 32,490.6 ล้านเหรียญฯ คิดเป็นร้อยละ 21.3 ของการส่งออกและส่งออกนอกไปนอกประเทศอาเซียนมูลค่า 120,006.6 ล้านเหรียญฯ หรือร้อยละ 78.7 ประเทศไทยนำเข้าจากกลุ่มประเทศอาเซียนมูลค่า 26,759.5 ล้านเหรียญฯ หรือร้อยละ 20 และนำเข้าจากประเทศนอกอาเซียนมูลค่า 107,101.1 ล้านเหรียญฯ หรือร้อยละ 80 รวมมูลค่าการค้าของไทยกับประเทศอาเซียน 59,250.1 ล้านเหรียญฯ หรือร้อยละ 20.7 ส่วนมูลค่าการค้าไทยนอกประเทศอาเซียน 227,016.7 ล้านเหรียญฯ หรือร้อยละ 79.3 มูลค่าการค้าโดยรวมของไทยในปี 2552 284,266.8 ล้านเหรียญฯ

ยังมีตัวเลขปลีกย่อยจากข้อมูลที่ปรากฏใน Pocket Thailand in Figures 2010 (Alpha Research Co. ; Ltd., 2010 : 165-168) ที่ระบุว่าในปี 2550 ไทยส่งสินค้าออกไปอาเซียนร้อยละ 17.9 และในปี 2551 ร้อยละ 16.8 ประเทศ 10 ประเทศสำคัญที่ไทยส่งสินค้าออกไปในปี 2551 ซึ่งมีกลุ่มประเทศอาเซียนติดอันดับดังกล่าวคือ สิงคโปร์อันดับ 4 มูลค่า 332,444.1 ล้านบาท มาเลเซียอันดับ 6 มูลค่า 325,520.4 ล้านบาท อินโดนีเซียอันดับ 8 มูลค่า 208,054.1 ล้านบาท และเวียดนามอันดับ 9 มูลค่า 165,100.1 ล้านบาท รวมมูลค่า 1,031,118.7 ล้านบาท ส่วน 10 ประเทศแรกที่ไทยนำเข้านั้นมีประเทศอาเซียนคือ มาเลเซียอันดับ 5 มูลค่า 322,054.4 ล้านบาท สิงคโปร์อันดับ 7 มูลค่า 235,284.9 ล้านบาท และอินโดนีเซียอันดับ 10 มูลค่า 179,772 ล้านบาท รวมมูลค่า 937,111.3 ล้านบาท แต่ถ้านับลำดับประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย 10 อันดับในปี 2551 มาเลเซียอยู่อันดับ 4 มูลค่าการค้า 647,574.8 ล้านบาท สิงคโปร์อันดับ 5 มูลค่าการค้า 567,729 ล้านบาท และอินโดนีเซียอันดับ 9 มูลค่าการค้า 387,826 ล้านบาท ประเทศที่ไทยได้ดุลการค้ามากที่สุด 10 ประเทศในปี 2551 เวียดนามเป็นอันดับ 3 ได้ดุล 117,126.7 ล้าน

บาท อันดับ 5 สิงคโปร์ได้ดุล 97,159.2 ล้านบาท อันดับ 8 กัมพูชาได้ดุล 64,206.4 ล้านบาท ฟิลิปปินส์อันดับ 9 ได้ดุล 39,795.8 ล้านบาท ลาวอันดับ 10 ได้ดุล 37,954.3 ล้านบาท ส่วนประเทศที่ไทยเสียดุลการค้าให้มากที่สุด 10 ประเทศในปี 2551 พม่าเป็นอันดับ 10 ไทยเสียดุลให้ 68,517.7 ล้านบาท

ความลงท้าย

ข้อมูลที่น่าเสนอตามหัวข้อเศรษฐกิจไทยกับอาเซียน : ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอดีต-ปัจจุบัน ในที่นี้นับว่าหายาและจำกัดมาก โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการลงทุนของไทยซึ่งทราบกันดีอยู่ว่านักธุรกิจ/บริษัทของไทยไปลงทุนในทุกประเทศในอาเซียน รวมทั้งติมอร์ตะวันออก เป็นการลงทุนเพื่อเอาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ไม้ (พม่า) น้ำมันและแก๊ส (พม่า มาเลเซีย) ถ่านหิน (อินโดนีเซีย ลาว) ไฟฟ้าพลังน้ำ (ลาว) สัตว์น้ำ (พม่า มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์) พืชพลังงาน/พืชไร่ (ลาว กัมพูชา) สัตว์ปีก (ลาว กัมพูชา อินโดนีเซีย เวียดนาม) การธนาคาร (ในทุกประเทศ) เป็นต้น การท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่ทำเงินให้มหาศาลกับประเทศไทยเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณา เพราะมีสถิติจากสำนักงานเลขาธิการอาเซียนว่าในช่วงปี ค.ศ.2005, 2006, 2007, 2008 และ 2009 นั้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศอาเซียนจำนวน 51,287,600 คน 56,914,800 คน 62,284,800 คน 65,605,500 คน และ 65,437,600 คน ตามลำดับ เฉพาะนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันเองก็มีจำนวนมากคือ 23,276,400 คน 25,396,600 คน 27,341,300 คน 30,276,400 คน และ 30,851,700 คนตามลำดับ ในระยะปีดังกล่าว และถ้าหากนำเอาเรื่องแรงงานข้ามประเทศทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและที่ละเมิดกฎหมายมาพิจารณาก็จะเป็นประเด็นใหญ่ได้อีกประเด็นหนึ่งต่างหาก ประเทศไทยยังมีบทบาทนำในกลุ่มประเทศอาเซียนบนภาคพื้นทวีปหรือประเทศ CLMV หรืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ในหลายๆ ด้านรวมถึงการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มประเทศเหล่านี้ ภายหลังที่ไทยประกาศตัวว่าเป็นประเทศผู้ให้ ไม่ใช่ผู้รับต่อไปอีกแล้ว ข้อเขียนนี้จึงเป็นภาพส่วนย่อยที่นำมาเสนอให้พอเห็นประเด็นของความสัมพันธ์บางประเด็นของประเทศไทยกับประเทศอาเซียนเท่านั้น

บรรณานุกรม

- Alpha Research Co. LTd., 2010. **Pocket Thailand in Figures 12th ed.** Nonthaburi.
- ASEAN Secretariat, 2010. **ASEAN Community in Figures – ACIF 2009.** Jakarta.
- ASEAN Secretariat, 2010. **ASEAN Statistics.** Available on line.
- Chattip Nartsupha, 1970. **Foreign Trade, Foreign Finance and the Economic Development of Thailand, 1956–1965.** Bangkok : Prae Pitaya Limited Partnership.
- Freeman, Nick J., 2003. **Financing Southeast Asia’s Economic Development.** Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- International Monetary Fund. **Direction of Trade Statistics Yearbook, 1990, 1996, 2001.**
- Jackson, Karl D. and M. Hadi Soesastro, eds., 1984. **ASEAN Security and Economic Development.** Berkeley: Institute of East Asian Studies, University of California.
- Tan, Gerald, 1996. **ASEAN Economic Development and Cooperation.** Times Academic Press.
- The Nation**, 24 November 2010.
- Wong, John, 1979. **ASEAN Economics in Perspective : A Comparative Study of Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand.** The Macmillan Press Limited.
- World Bank Country Study, March 1980. **Thailand : Toward a Development Strategy of Full Participation.** Washington.